

**Транскрипт аудио записа са главног претреса
одржаног дана 02.07.2020. године**

Председник већа:

Председник већа отвара заседање у предмету Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду К-По₂ број 10/2018 против оптуженог Маричић Жељка због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, по оптужници тужиоца за ратне злочине КТО број 8/2018 од 27.11.2018. године, која је прецизирана дана 12.06.2020. године.

Констатује се да су приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине Огњен Ђукић, са тужилачким помоћником...

Тужилачки помоћник: Тамара Дузлевски.

Председник већа: Хвала.

Оптужени Маричић Жељко, присутан је и бранилац оптуженог адвокат Гордана Божиловић Петровић.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес **одржи**.

Главни претрес је јаван.

Врши се аудио снимање главног претреса а препис тонског снимка биће саставни део записника о главном претресу.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

Добили сте прецизирану оптужницу, да ли оптужени Маричић Жељко жели нешто да се изјасни поводом ове прецизиране оптужнице? Дођите овде станите.

Оптужени Жељко Маричић: Добар дан.

Председник већа: Добар дан. Добили сте јел' тако прецизирану оптужницу од 12.06.2020. године, јесте?

Оптужени Жељко Маричић: Јесам.

Председник већа: Јел` имате нешто евентуално ново да додате у допуну ваше одбране?

Оптужени Жељко Маричић: Немам ништа да додам, једино да кажем да ми је изузетно жао што сам то урадио...

Председник већа: Добро, то је за неку другу фазу, али сад везано конкретно за ово? Немате ништа.

Оптужени Жељко Маричић: Немам.

Председник већа: Добро. Можете се вратити.

Ми смо извели и ове писане доказе, одлучили о предлозима јел` тако, можемо да констатујемо да је о свим предлозима и одлучено.

Констатује се да је веће одлучило о свим предлозима.

Нема нових предлога у допуну доказног поступка. Добро.

На основу члана 408 став 2 ЗКП-а,

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Доказни поступак је завршен.

ЗАВРШНА РЕЧ

Заменик тужиоца за ратне злочине Огњен Ђукић, изволте.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Поштовани суде, уважена колегинице одбране, тужилаштво остаје у свему при прецизираној односно измењеној оптужници актом КТ број 8/18 од 12.06.2020. године, како у погледу описа кривичног дела тако и у погледу правне квалификације кривичног дела. Наведеним актом је прецизирана односно измењена оптужница КТ број 8/18 од 27.11.2018. године.

Сматрамо да је доказима који су изведени на главном претресу утврђено да је окривљени Маричић Жељко извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у односу на оштећеног [REDACTED]

Чињенице које су од значаја за постојање односно доказивање предмета кривичног дела, а које нису биле спорне међу странкама у поступку су време извршења кривичног дела, присутност окривљеног на месту извршења кривичног дела, постојање оружаног сукоба у време извршења кривичног дела, припадност окривљеног војсци Републике Српске у време извршења кривичног дела и да су оштећена лица били цивили у време извршења кривичног дела, а што је све учињено неспорним на припремном рочишту од 05.02.2019. године.

Сматрамо да је изведеним доказима утврђено да је окривљени радње описане у оптужници према оштећеним лицима предузео у вези односно у контакту немеђународног оружаног сукоба у Босни и Херцеговини који је био у току у време извршења кривичног дела, што произилази из чињенице да су оштећена цивилна лица доведена у просторије основне школе у Кључу искључиво из разлога што су били Муслимани односно Бошњаци, исти су доведени у организацији војно полицијских снага Републике Српске, окривљени је затим предузео радње описане у оптужници према оштећеним лицима као припадник војске Републике Српске и због тога што је био припадник те војске је могао и ући у просторије основне школе у Кључу, затим у аутобус који је превозио цивилна лица муслиманске националности из Кључа у Ситницу и на крају просторије основне школе у Ситници и могао је предузети радње описане у оптужници према оштећеним лицима управо из разлога и зато што је био припадник наведене војске. Окривљени је описане радње предузео према оштећеним цивилним лицима управо зато што су они били муслиманске националности, те их је окривљени очигледно видео као припаднике нације са чијим оружаним снагама је у том тренутку била у оружаном сукобу војска којој је он припадао.

Сматрамо да су радње које је окривљени предузео према оштећеним [REDACTED] доказане исказима оштећених који су дати у претходном поступку и на главном претресу, као и сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку и на главном претресу, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочењем сведока [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку и на главном претресу, затим сведочењем сведока [REDACTED] у претходном поступку и на главном претресу, као и на основу фотодокументације од 25.12.2017. године и записника о вештачењу повреда од 02.01.2018. године.

Сматрамо да су радње које је окривљени предузео према оштећеном [REDACTED] доказане исказима оштећеног који су дати у претходном поступку и на главном претресу. Даље сматрамо да су радње које је окривљени предузео према оштећеном [REDACTED] доказане исказима оштећеног који су дати у претходном поступку и на главном претресу, као и сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку и на главном претресу. Даље, сматрамо да су радње које је окривљени предузео према оштећеном [REDACTED] доказане исказима оштећеног који су дати у претходном поступку и на главном претресу, као и сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку и на главном претресу, затим сведочење оштећеног [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочење оштећеног [REDACTED] у претходном поступку и сведочење сведока [REDACTED] у претходном поступку.

И на крају, сматрамо да су радње које је окривљени предузео према оштећеном [REDACTED] доказане исказима оштећеног који су дати у претходном поступку и на главном претресу, као и сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] у претходном поступку, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] на главном претресу, затим сведочењем оштећеног [REDACTED] поступку, затим сведочење сведока [REDACTED] на главном претресу и сведочењем сведока [REDACTED] у претходном поступку.

Надаље окривљени је износећи своју одбрану на главном претресу изјавио да је цивиле у основној школи у Кључу тукао, то јест ударао рукама и ногама на којима је имао војничку обућу, као и да је летвом ударао муслиманске цивиле који су пролазили

кроз шпалир од основне школе у Кључу до аутобуса, наводећи да је био свестан да удара Муслимане и потврђујући да је ударао оштећеног [REDACTED]

[REDACTED] Окривљени је према оштећеним лицима нечовечно поступао наносећи им велики физички бол и психичке патње, што произилази из исказа оштећених лица и сведока, те тако сматрамо да се у радњама окривљеног стичу елементи кршења међународног хуманитарног права у виду деградирајућих и понижавајућих поступака и озбиљног насртаја на људско достојанство оштећених лица. Окривљени је искористио потпуну беспомоћност оштећених лица у којој су се исти нашли, а која се огледа и у чињеницама да су оштећена лица била принуђена да клече на поду просторије у основној школи у Кључу док их не прозову, а када су их произивали морали су да се јављају са подигнута три прста, затим када су до аутобуса спровођени кроз шпалир и у самом аутобусу је предузео радње и упутио претње и увреде према оштећеним лицима која су описана у диспозитиву оптужнице.

Карактеристично је за немеђународни оружани сукоб колоквијално познат као грађански рат да се извршилац кривичног дела и оштећени то јест жртве кривичног дела у великом броју случаја познају од пре избијања оружаног сукоба и врло често су били и у пријатељским односима. И у овом предмету је такав случај, сва оштећена лица су познавала окривљеног пре рата, а поједина су са њим била и у пријатељским односима. Упркос томе окривљени није чинио ништа како би било ког од оштећених лица заштитио, већ напротив према њима је предузео описане радње управо зато што их је познавао од раније, а очигледно је да што је био пре оружаног сукоба у бољем односу са појединим оштећеним лицима то је његово поступање према том лицу било израженије односно суровије. Окривљени настоји у току поступка да своје поступке оправда стањем алкохолисаности и утицајем које је на њега имало здравствено стање његовог сина, међутим сматрамо да стање алкохолисаности, као ни здравствено стање сина окривљеног није имало утицаја од значаја за поступке окривљеног, имајући у виду пре свега налаз и мишљење судског вештака доктора [REDACTED]

Као олакшавајућу околност на страни окривљеног сматрамо његово признање да је у просторијама основне школе у Кључу тукао односно ударао у главу и тела цивилна лица муслиманске националности, затим зато што је признао да је тако чинио и док су цивили муслиманске националности спровођени кроз шпалир од школе до аутобуса, признајући такође да је такве радње предузео и према оштећенима [REDACTED], наводећи да је био свестан да удара цивиле Муслимане. Као олакшавајућа околност на страни окривљеног такође сматрамо здравствено стање сина окривљеног које је тако оштећено да исти није у стању да се стара о својим правима и обавезама, те му је због тога окривљени одређен као његов старатељ.

Од отежавајућих околности на страни окривљеног сматрамо чињеницу да је кривично дело извршио према већем броју цивилних лица, да је показао упорност у извршењу кривичног дела тако што је исто извршио на различитим местима и у дужем временском интервалу, то јест у просторијама основне школе у Кључу, затим приликом спровођења цивила кроз шпалир од школе до аутобуса, а затим и у аутобусу приликом превозења цивила у Ситницу, при чему је кривично дело извршио према цивилима које је пре оружаног сукоба познавао и са појединима био у пријатељским односима, а да ни са једним од цивила није имао пре оружаног сукоба лоше односе, те је тако кривично дело према њима извршио искључиво због њихове националне припадности.

Чланом 5 сада важећег Кривичног законика, као и чланом 4 Кривичног законика Савезне Републике Југославије прописано је да ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута примениће се закон који је најблажи за учиниоца, што сматрамо да је у конкретном случају кривично дело ратни злочин против цивилног

становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ како је прописано Законом о изменама кривичног закона Савезне Републике Југославије „Службени лист СРЈ“ бр.37/93.

Имајући у виду наведено предлажемо суду да окривљеног огласи кривим за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ и изрекне му казну затвора у трајању од најмање 6 година, с обзиром да сматрамо да ће се на тај начин постићи пре свега адекватно изражавање друштвене осуде за конкретно кривично дело и да ће се остварити праведност и сразмерност између учињеног дела и тежине кривичне санкције.

Захваљујем на пажњи.

Председник већа: Хвала лепо.

Бранилац оптуженог Маричић Жељка, адвокат Гордана Божиловић Петровић.

Адвокат Гордана Божиловић Петровић: Добар дан. Јел` дозвољавате да спустим маску за време читања?

Председник већа: Наравно, наравно.

Адвокат Гордана Божиловић Петровић: Хвала. Бранилац окривљеног адвокат Гордана Божиловић Петровић.

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине КТО 8/18 од 27.11.2018. године која је прецизирана у смислу да је измењен диспозитив раније оптужницом актом тужилаштва под истим бројем од дана 12.06.2020. године стављено је на терет окривљеном Маричић Жељку да је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ.

Током кривичног поступка окривљени Маричић се бранио на начин да је признао значајан број радњи које му се стављају на терет, а које признање се односе пре свега на дешавање у школи пре одласка аутобусом у Ситници, где окривљени Маричић не негира, односно дозвољава да је у радњама из оптужнице које су се дешавале у школи, испред школе и у шпалиру учествовао, али да се тих радњи не сећа, док је током целог поступка негирао да је уопште улазио у аутобус, самим тим да у аутобусу није малтретирао било кога, као ни касније у школи у Ситници.

С друге стране сведоци оштећени су током поступка углавном сведочили да се овај кривично-правни догађај догодио у начелу онако како је то описано у диспозитиву прецизиране оптужнице, описујући детаљно учешће окривљеног Маричића у психичком и физичком малтретирању оштећених од почетка ових дешавања до самог краја, како се то и наводи у оптужници.

Окривљени Маричић је негирао да је уопште улазио у аутобус у коме се он према наводима оштећених грубо и насилно понашао, а да је био посебно агресиван према оштећеном [REDACTED], кога је према наводима овог оштећеног тукао, тражио му новац да би на крају своје агресивно понашање у односу на њега, да би се он пре тога сакрио, оштећени сакрио под сиц, а да је за то време да би избегао малтретирање окривљеног исти му забо, оштећеном нож у леђа и окретао дршку ножа како би оштећеном нанео што јачи бол, тако да су други српски војници тражили од њега да престане са таквим понашањем. Ради утврђивања спорне одлучне чињенице да ли је окривљени Маричић био у аутобусу и да ли је у аутобусу нанео психичке и физичке болове, те да ли се тим аутобусом довезао до школе у Ситници где је према наводима оштећених наставио са малтретирањем оштећених, суд је извео бројне доказе

како материјалне тако и саслушање сведока и оштећених тако да се несумњиво може закључити да је окривљени Маричић Жељко био присутан у Основној школи „Никола Мачкић“ у Кључу што одбрана не спори, а у погледу описаних радњи које су се десиле у школи, испред школе, у шпалиру у коме су оштећени тучени од стране више лица при уласку у аутобус, одбрана не негира да је могуће да је окривљени Маричић био учесник као један од учесника у извршењу ових радњи. Уверени смо да суд правилно ће оценити све изведене доказе како појединачно тако и у међусобној повезаности, те да ће оцена доказа бити правилна и праведна.

Опреза ради у случају да суд оценом изведених доказа дође до закључка да је окривљени Маричић био актер и радње у аутобусу, како то описује оштећени, те и дешавању у школи у Ситници, сматрамо да се не ради о свесном умањењу или избегавању кривичне одговорности од стране окривљеног Маричића, јер се у радњама које је он иначе признаје већ стичу сви елементи бића кривичног дела које му се ставља на терет, већ се може радити само о томе да се он због алкохолисаности чији је узрок лична несрећа у породичном животу, одређених дешавања слабо или у опште не сећа.

Из одбране окривљеног Маричића и исказа сведока оштећених утврђено је да су већина њих били пријатељи са окривљеним, да су били из истог села, да никаквих проблема међу њима пре овог догађаја није било, да се није испољавала нетрпељивост а камоли мржња, да се није понашао непријатељски, да их није нападао нити малтретирао које све чињенице указују да се ради о једном инцидентном догађају и неуобичајеном понашању окривљеног Маричића које понашање он током постипка образлаже не ради одбране већ ради објашњења и опроштаја. Признајући да је део радњи које му се стављају на терет извршио, а не негирајући да је извршио и друге радње којих није свестан или којих се не сећа, он наводи да се *tempore criminis* одао алкохолу, да му се као и свима у том периоду живот изобличио, да је и он сам због личне несреће аутистичног детета, рата, због времена страха од живота и за живот, да је само стицајем ових несрећних околности угрозио своје пријатеље, комшије и понашао се без обзира да ли се сећа или не на начин како он то никада није, а то не може да врати.

Саслушана на главном претресу 18.02.2020. године упечатљиво о несрећи свога супруга окривљеног Маричић Жељка сведочи [REDACTED]. Упадљиво чак не бранећи мужа наводи да „па он је и пре овога волео да попије, када је рат почео то је било драстично више, али када се родио наш син [REDACTED] па након тога када је утврђена дијагноза да болује од епилепсије и аутизма, тада је кренуло онако све низбрдо“. Наводи да је окривљени Маричић пијан долазио кући, да се дешавало да попије да се обезнани, да су га много пута доводили у кућу другари, да јој је супруг рекао да је био у сали у школи, да је малтретирао неке људе Муслимане, али да се не сећа тог аутобуса нити да је неког убо. Навела је да су са њим у згради живели три муслиманске породице и за време рата, да су се са њима дружили заједно пили кафу, све док ти људи нису отишли, што све без обзира на ратне сукобе, показује њихове односе. Јасно је да ни из једног доказа не произилази да је окривљени Маричић икад пре, а ни после овог догађаја испољио овакво или слично понашање. Да су се тог дана очигледно сви његови демони скупили у тренутку, те да је основни узрок његовог неоправдавајућег понашања у алкохолисаном стању као последица личне несреће због болести сина који сада има већ 32 године, чији је све време старалац и о њему се у највећем он брине, а да вербални душевни и присни фамилијарни контакт са сином не може да успостави јер он вероватно живи у неком срећнијем и нама недоступном свету.

Не споримо утврђено чињенично стање нити правну квалификацију кривичног дела које се оптуженом Маричић Жељку ставља на терет, покушали смо да објаснимо узрок овакво потпуно неуобичајеног понашања тога дана, да није свесно хтео да мучи и

повређује своје комшије, да га је несрећно време понело вихором поделе по имену, вери, нацији, те да време након те несреће и за које није учинио ништа ружно, након несреће, а камоли пре тога, указују да Маричић Жељко тражи опроштај за све мрачно из тог времена из кога му остаје само брига о болесном сину чији је стараоц.

У погледу одлуке о казни одбрана предлаже да суд приликом одлучивања о врсти и висини санкције има у виду да пре овог догађаја окривљени Маричић није био осуђиван, да је његова урачунљивост *tempore criminis* била смањена до битног, да су последице дела протоком времена све блађе, да након извршења кривичног дела ништа слично никада није ни покушао да уради, да је законски старалац сина који без оца окривљеног најалост не може да се снађе у простору и времену, па предлажемо да се запређена казна за ово кривично дело ублажи и да му се изрекне казна затвора од 1 године, коју у смислу члана 45 КЗ СРЈ да издражва у просторијама где станује, јер ће таква казна једино испунити и индивидуалну и генералну превенцију.

Писмени отправак, односно писмени део завршне речи предајем, и само бих молила рок од 8 дана да доставим трошковник.

Председник већа: Хвала лепо.

Оптужени Жељко Маричић изволте станите овде за овај пулт. Шта Ви имате да кажете у завршној речи?

Оптужени Жељко Маричић: Ја бих само реко да ми је јако жао што је до овога дошло што сам то направио и да т о никад не би направио у нормалној, при нормалној памети. Ја ћу то мало слабије рећи схватите ви мене, да нисам био пијан то никада значи нема тих новаца да би то направио, ни сад ни прије, јер ја прије тога и до тога и од тога никад нисам ни један прекршај направио, посебно са људима.

Председник већа: Добро.

Оптужени Жељко Маричић: Шта је то било, шта се десило ја не знам.

Председник већа: Придружујете се завршној речи вашег браниоца?

Оптужени Жељко Маричић: Да.

Председник већа: Добро. Јел` имате још нешто да изјавите?

Оптужени Жељко Маричић: Па могу ја ту доста рећи ал`...

Председник већа: То би било све сад.

Оптужени Жељко Маричић: Да.

Председник већа: Хвала лепо. Можете се вратити на место.

Оптужени Жељко Маричић: Да ли има још неко нешто да изјави?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Судија само да предам и ја...

Председник већа: У писаном облику завршну реч, можете. Ево можете дати Наташи.

Како нико ништа више нема да изјави, на основу члана 415 ЗКП,

председник већа објављује да је главни претрес завршен.

Веће ће се повући на већање и гласање ради доношења одлуке.

Пресуда ће бити објављена 07.07.2020. године са почетком у 9,30 часова у судници број 2, што је присутнима саопштено.

Довршено у 10,00 часова.

Записничар

Председник већа-судија